

aufhalten soll mit den bemerken, dass seine Aeltern sind beide gestorben Letzterer der Vater im Jahre 1857 im Monate Jänner in 48 Stunde Leben und Tod von Täs-taments entschieden ein Vermögen mit Kaische in wärt 1000 sage Tausend Gulden interlassen der jüngste Bruder ** ist bei Militär gestorben hohe Behörde werden ersucht den benannten Mann häfflichst aus zu Vorschein, in Gegenstande unständiglich zu Vernehmen und das Protokoll hieher ein zu senden jedenfalls aber den Resultat der nach Vorschung hieher mit zu theilen“.

Gemeindeamt * am 16. Februar 1857.

** m/p.

Bürgermeister.

Dopisi.

Iz Gorice piše „Danica“: „Za gotovo zvemo, da je tukajšnim predstojnikom ljudskih šol naznanjen ministerski ukaz, po katerem naj se vse ljudske šole na Goriškem na temelji domačega jezika vredijo, tako, da se bo nemški jezik začel učiti ne popred kakor v tretjem razredu normalke in to le kot zapovedani predmet. To drobtino, za nas res tehtno, vam s toliko večim veseljem naznanjamo, ker upamo, da izpeljavi vsega tega ne bo nikakor prederznilo ustavljati se kakoršnokoli starokopitarstvo. Bog daj svoj blagoslov! — Ravno se napravlja tudi slovenska prestava kolédarja, ki ga je do zdaj naša tukajšna kmetijska družba le v talijanskem jeziku izdajala. Hvala Bogú, da se od dné do dné zmiraj bolj djanski spoznava, da je Gorica na zemlji slovenski, obdana krog in krog od čisto slovenskega ljudstva. — Dva tukajšna domorodca, laški in slovenski, nameravata že skoz več časa časnik na svitlo spraviti. Laški domorodec, gosp. J. Filli, misli še pred novim letom, če mu bo mogoče, svoj tednik izdajati pod imenom: „Il speculatore goriziano.“ Na odločeni strani bo neki sprejemal tudi dopise v slovenskem jeziku. Drugi domorodec je gosp. Fr. Zakrajšek, po svojih delih Slovencom že nekoliko znan. Ni dolgo, kar je bil ta rodoljub že povabilo razpisal na „Lipo slavjansko“, zabavni (kratkočasni) in podučni list. Na odsvetovanje nekterih prijateljev ne bo sicer izhajala „Lipa slavjanska“, ali utegnil bi od ravno tega rodoljuba berž ko ne za novo leto kak slovensk časnik v našem mestu začeti izhajati; njegov namen bi bil: naše prosto ljudstvo prav po domače o domačih rečeh podučevati. Tega bi bilo res želeli. Privoščimo še terdne volje in serčnosti od zgorej.“

V Gorici 7. nov. X — Sinoči po 4 popoldne se je snidla v tukajšni normalki pod predsedništvom šolskega nadzornika g. dekana J. E. Mozetiča, vélika učiteljska konferencija, h kateri so bili menda vsi ljudski učitelji naše nadškofije povabljeni. Na dnevnem redu je bil nov učni načert za goriško-gradiškanske ljudske šole poslan od teržaškega namestništva. Potem, ko je bilo že 31. oktobra v nadškofijskem konzistorii pomenkovanje o tej zadevi, je bila po konzistorijalnem sklepu, konferencija v ta namen sklicana, da bi se zvedenci sami o načinu vpeljanja imenovanega načerta posvetovali. Nasledek pretresovanja je bil, da je — kakor upamo — oni „kulturi“, ki jo nekteri za edino vladarico čislajo, za vselej odkljenkalo. Sklenilo se je namreč, poslani načert kakor je, koj vpeljati. Po tej učni osnovi se umakne nemščina narodnima jezikoma in neha popolnoma biti učni jezik v goriško-gradiških šolah; učila se bo le kot predmet po 4 in 5 ur na teden v III. in IV. razredu glavnih fantovskih šol; iz deklških in vseh farnih šol je za vselej odpravljena. Naj le kričijo „Wissenschaftlichovci“: proximus ardet Ucalegon“; nič ne bo pomagalo: v 2–3 letih se bojo tudi invitis diis saj nižji razredi naših srednjih šol sami od sebe ponarodili (nacionalizirali). — Opomnim še, da ta važni načert se opira na skušnje,

kterih si je bil šolski svetovavec g. Pavišić o priložnosti, ko je lani naše šole obiskoval, prepolno torbico nabral. Slava g. Pavišiču, slava goriškemu učiteljstvu! Ta očitna zmaga resnice in pravice bo zaupanje zvestih Slovincov, ki ga je bil znani ministrov odgovor na dr. Toman-ovo interpelacijo omajal, zopet nekoliko oživila in uterdila.

Slišimo, da, ko bi bila sinodna konferencija neugoden uspeh imela, je bil deželni odbor in — gledé na mestne šole — mestno županstvo pripravljeno, krepko na noge stopiti.

Prihodnjič kaj več o naših srednjih šolah in o slovenščini v njih.

Iz Istre 1. nov. Š. K. — Naj Vam tudi jez povem, kako se nam Slovencom po Istri godí. Bila je v karkovski srenji volitev župana in odbornikov; vsi prebivavci po ti srenji so Slovenci; ko se može zberó, pride koperski pretor in ko može začnejo po slovensko se med saboj meniti, zarenčí nad njimi: talijansko hočem, „da se govori; drugzega nočem slišati.“ Ta Slovanom tolikanj prijazni pretor P. je bil v prvem poreskem deželnem zboru! Tudi pričujoči gospod nadžupnik K. in gosp. župnik Tr. nista smela s pričujočimi srenjskimi možmi slovenski govoriti. Naj še povem, kako se nam v Kopru v sodniških zadevah godí. Znano je, da nobenega uradnika nimamo, ki bi poleg talijanskega jezika tudi slovenski znal in to še za silo ne. Bila je mesca avgusta neka razprava; — poklicanih je bilo več kmetov za priče, toda le dva sta nekoliko talijanski razumela; mogočni gospod aktuar jim tedaj ukaže popoldne priti, ko bo za to tolmač čas imel. In kdo je bil ta tolmač? Neki priprost čevljar. V rokah tega tolmača čevljarja je osoda ljudi, kateri pri koperski sodni pravice iščejo in pomoči potrebujejo. Al pa zná ta čevljarček dobro talijanski in slovenski, nočem vam glave zastaviti. — To so živi dokazi, kako stoji pri nas z ravnopravnostjo in ali ni res, da Talijani pitajo Slované s ščiavi. Dokler narod naroda ne bo spoštoval, in dokler vlada ne bo svojih obljub do vseh narodov zvesto spolnovala, ne bo sonce sprave bratovske pred prag avstrijskih narodov prisijalo. Poslanci, zastopniki naši, povzdignite glas za ravnopravnost in terkajte na vrata ravnopravnosti in pravice, dokler se nam ne bojo odperle!

Iz Pruš pri Marburgu 8. nov. Obhajali smo 8. dné p. m. zlo imenitno slovesnost v naši fari; pripeljali so se namreč naš milostljivi knezoškof iz Marburga in blagoslovili so štiri nove zvone, ktere smo dobili iz Ljubljane, vpričo veliko ljudstva. Po dokončani cerkveni slovesnosti so pristopile dekleta iz smolniške srenje, vse belo oblečene, in z vencí na glavah, so okinčale voz in dva zvona, ktera sta za našo novo cerkvo odločena bila, z zelenimi vencí, in počasi se je gibala procesija proti novi cerkvi, dobre dve uri hoda od farne cerkve. Tudi naš milostljivi škof so po malem kosilcu zasedli voz, in so se peljali za procesijo na visoke Poharje. Pri zeleni utici, ki je bila napravljena za shrambo sv. ostanjkov dveh mučenikov, so se obhajale po-božne večernice. Drugi dan pa z veliko slovesnostjo so milostljivi škof prvo sv. mašo v novo posvečeni cerkvi zapeli. Ljudstvo je s tako gorečnostjo prepevalo, da nam je serce veselja igralo, in možnarji so pokali, da se je daleko po hribih glas razlegal. — Rad bi bil podisal to lepo slovesnost prav na drobno, pa vem, da imajo „Novice“ prav rade vse bolj na kratko, zato sklepam svoj popis s serčno zahvalo našemu milostivemu knezoškofu, da se niso bali težavnega pota na visoke Poharje, — lepa zahvala pa tudi visokočastitemu gosp. korarju Marku Glazer-ju in našemu dragemu prijatlu Lukežu Hleb-u za nju prijazno pripomoč pri tej svečanosti, ktero bomo pomnili vse svoje žive dni.

Davorin Grizoldi, kmet.

Iz Slovenskih goríc na Štaj. 3. nov. — Š — Že večkrat sem se, ljube „Novice“, milo potožil v imenu naših ubogih Slovincov od terdih nemškutarskih rogov hudo stiskanih, nekaj zato, da razkrijem hudobno počenjanje in po-

stopanje sovražnikov naših, nekaj pa zato, da mi padne težek kamen od serca. Danes vam spet moram eno zapisati, da znate, kako cvetje ima pri nas toliko srečna konstitucija. Besede svetlega Cesarja od 20. oktobra 1860 sem mislil, da so tudi nam štajarskim Slovencom v veljavo povedane, vendar se mi to brani verjeti, ako mertve čerke na stran poženem, in pogledam v javno življenje. Ravno sem slišal, da je k sv. Lenartu v Slov. goricah prišel nov uradnik, ki zna tako slovenski govoriti, ko kamen plavati. Rojen terd Nemeč, je služil do zdaj na Madjarskem, in zdaj, tam odpušen, je postavljen med same Slovence, češ, da bi znal jezik slovenski. Skoro se bo uresničilo, kar je pri ravno tem uredništvu neki uradnik unemu Jošku, od kterega so „Novice“ še ne dolgo povedale, zarezal: „Da, ako Slovenec ne zna nemški, naj si prižene tolmačnika seboj.“ Še ob času, kadar je minister Bach držal kermilo državno v rokah, ki je htel in namerjal vse narode avstrijske zavoziti v nemško eldorado, se je baralo, kadar so kakega uradnika na novo mesto postaviti namerjali, jeli razume jezik ljudstva, in zdaj — čudi se svet! — zdaj, ko so svetli Cesar izrekli: vsem narodom enake pravice, — zdaj še se godí taka pri nas.

Iz tominskega okraja 8. listop. ? — Vaš prijazni glas, ljube „Novice“ je tudi v naših krajih marsikterega zdramil in ga s živim domačim duhom navdal. „Novice“ bere pri nas tudi mnogo kmetov, kateri jih deloma od gosp. duhovnov dobivajo, nekteri jih pa sami naročujejo. Dasi ravno niso naši kmetje politikarji, vendar le radi poprašujejo, kako se kaj tu pa tam po svetu godí; kaj poslanci na Dunaji delajo, ali se bo skorej začelo po kancelijah kaj po slovensko pisati itd.? Posname se lahko iz tega, da tudi pri nas so se začele tmíne nevednosti z lučjo svobode razsvitovati. Veselo novico imam naznaniti, ljubi bravci, namreč da tudi tominski gosp. notar je začel pisma našim ljudem v domačem jeziku napravljati. Razveselilo je to novo početje vsakega domorodca in nas z upanjem navdala, da bodo notarji tudi po drugih krajih na Slovenskem ta hvalevredni izgled posnemali. — Da pa naši pravični reči tudi nasprotnih možakov ne manjka, se iz tega lahko vsak prepriča, ako vam o tominski čitavnici (kazini) nekoliko omenimo, ktero naši uradniki z nekterimi drugimi gospodi vred obiskujejo. V nji namreč se čita 6 časopisov: 5 nemških in 1 italijanski; od slovenskih časopisov ni tukaj ne sluha ne duha. „Presse“ pa in „Triesterca“ imate pa tukaj nekoliko prav zvestih sinov. Ako bi kateri častitih bravecov misliti utegnili, da oni le zavolj tega slovenskih časnikov ne berejo, ker jih ne razumejo, naj mi bo dovoljeno povedati, da tudi „Ost und West“, to je, nemški, pa nam Slovencom na vse strani pravični časnik, ni bil do zdaj še vreden spoznan, v to kazino dohajati! Ne smem pa tudi zamolčati, da so tudi nekteri med temi, ki so z nami vred enakih misel, kateri „Novice“ in še kter drug, nam Slovencom pravičen časnik na svojo roko naročujejo; al v tem številu — uradnikov ni. — Potlej pa pravijo, da naš slovenski jezik ni za kancelije ugoden! Le znati ga je treba, in vidilo se bo, kako lepo je ugoden. Pa zavolj tega, tominski Slovenci, in vsi drugi, ki se z nami vred v enakih okolišinah znajdete, zavolj tega naj nam nikar serce ne vpada. Kar ni bilo, pa bo. Ne dajmo se od nasprotnikov naših pravic, naj so kdor koli, oplašiti; ne pustimo, da bi dar, ki smo ga z oktoberskim diplomom l. l. iz cesarjeve roke dobili, nemškutarji ali laškoni v svojo mavho poskrili. Veljavnost domačega jezika, za ktero so se Nemci, Madžari, Lahi in z eno besedo vsi narodi tako krepko potegovali, je tudi nam Slovencom sveta pravica.

Iz nemških Rovt 31. vinotoka. M. B. *) — Letina pri nas, kar se tiče merve in sternine, je le srednja, tudi

*) Nek drug dopis smo prejeli brez podpisanega pravega imena, tedaj ga ne moremo natisniti dati. Ze večkrat izgovorjeno prošnjo ponavljamo vnovič, da vredništvu se mora naznaniti

koruza, ajda in fižol ravno taka, samo repe, korenja in kapusa je obilno, tudi krompirja je obilneje memo drugih let; pa tudi nobenega ne slišim tožiti, da bi gnjil; sadja razun jabelk in češpelj nismo pridelali celó nič. Naj vam še povem, da tudi v naših tako imenovanih „nemških“ Rovtah se je jela unemati ljubezen za slovenščino. Našim kmetom je posebno to všeč, da bi se domači jezik v kancelije vpeljal. To bi bilo pravično; saj naš jezik ni cigansk ali tatinsk, kakor ga nemškutarji psujejo; — cigan se po ptujih deželah klati in tat tamè iše; mi pa smo v očetovem domu in nič skrivaje ne govorimo in ne delamo!

Iz Notranjskega 7. listopada. B. — Ker imajo naš domači jezik še celó za pankerta v pismih kancelijskih, nam je vsaka mala stvarca, kjer se mu pravica skazuje, že mila novica, ki nam veselejšo prihodnost obečava. Radosten Vam tedaj povem, da je te dni c. k. okrajna gospóska v Planini, v slovenskem jeziku 28. sept. l. l. izročeno vlogo, s skozi in skozi slovenskim odlokóm pod števil. 5611 rešila. Ker je Slovenec hvaležen, radi tedaj rečemo: hvala komur hvala gré.

Iz Žužemberka na Dol. 3. listop. Naj „Novicam“ povem, da sem to leto po vašem nasvetu in po nanku v to napravljenih bukev z malo murvami, ki se tu in tam nahajajo okoli mojega doma, se prijel sviloreje, ter sem okoli šest funtov kokonov pridelal. Želja me je tedaj, da bi se sčasoma zvikšalo število murvinih drevesc po naši okolici in se zamogla kadaj tudi pri nas tolikajna koristna kakor tudi radostna reja sviloprejk na višo stopnjo spraviti. Zato se zglašim in obnem do vas, gospod vrednik, s prošnjo, da bi mi hteli po „Novicah“ *) povedati: ali se dobijo na vertu kmetijske družbe murvine drevesa in kadaj?

Iz Ljubljane. ** Gledé na historico v naši realki, v poslednjem listu omenjeni, nam, ki se od nekđaj za šole potegujemo, postavoljubni gospod vodja nam ne bo za zlo vzela, ako ga zdaj mi po nekterih postavah poprašamo, ktere so nam znane iz poprejšnih letnikov (Jahresberichte) naše realne šole in po družih razglasih, o tem le tudi še to milovaje, da v poslednjem letniku realke ne nahajamo več razglasa šolskih postav.

C. k. ministerski ukaz od 29. avg. 1860, kateri nauk v slovenskem jeziku uravnava, se tako-le glasi: 3. „Wieder der Lehrer des slovenischen Unterrichtes jenen in der deutschen Sprache dadurch fördert, dass er slovenische Lesestücke in die deutsche Sprache übertragen lässt, so sollte man dies wieder zurückerkennen. Auch wäre bei jeder sich anbietenden Gelegenheit die Eigenthümlichkeit beider Sprachen hervorzuheben, daher oft vergleichsweise zu verfahren.“ Kako se s tem c. k. ministerskim ukazom vjema ona beseda v imenu postave, ne potrebuje nobenega komentara. — Neki stareji ministerski ukaz od 3. okt. 1856 št. 15.140, ki ga je vodstvo od deželne vlade z 16. okt. 1856 št. 18.585 prejelo, zapoveduje, v naši realki rabiti dr. Močnikovo zemljomerstvo z slovenskimi tehničnimi izrazi in skerbeti, da se slovenskih izrazov navadijo vsi učenci, ki slovenski govoré. Tako beremo v letopisniku naše realke od leta 1857, str. 33 št. 5. — Načert, ki ga je ministerstvo 6. marca 1856 za našo rokodelsko obertnijsko mladino v nedeljski šoli poterdilo, zastran učbinega jezika tako-le govori: „§. 14. Die Unterrichtssprache ist im all-

pravo ime, da vé, čigavo pismo ima v rokah. Na svetlo pa ni treba, da bi šel spisec s pravim imenom, ki ga vredništvu za-se obderži in, če je treba, nikomur ne razodene; na beli dan pa pisatelj stopi lahko s kakošnim drugim imenom ali znamenjem kakoršnim koli.

Vred.

*) Kmetijska družba je vse murve razun celó malih šibic že razprodala. Prišlo bo pa lepim murv iz Goriškega prihodnji teden kakih 2000 na vert kmetijske družbe za razprodaj; velike bodo, in poldrugi pavec in še debeleje, da bo kmali kaj prida iz njih; cena jim bode po 30 nov. krajc., pa tudi še čez, po debelosti dreves. Ako Vam je drago, oglasite se kmali in povejte, kako in kaj.

Vred.

gemeinen die deutsche, doch sollen, wenn es nothwendig erscheint, die Erklärungen auch in slovenischer Sprache gegeben werden. Da sich im Unterrichte im Zeichnen und in den damit zusammenhängenden Fächern auch einige Schüler einfinden dürften, welche das deutsche gar nicht verstehen, was namentlich bei den Lehrlingen und Gesellen der sogenannten schweren Gewerbe häufig der Fall ist, so ist sich bei diesem Unterrichte je nach dem Bedürfnisse der Schüler bald der deutschen, bald der slovenischen Sprache zu bedienen.“

Radi bi vedili, ali in kako se vse te postave spolnujejo? in če ne, zakaj ne, in kdo je tega kriv?

Ker se radi po svetu oziramo in o šolskih zadevah gledamo v dežele, ki so z nami v enakih razmerah, naj pristavimo še iz državnega zakonika, kaj je c. kr. ministerstvo pri Čehih ukazalo. To le beremo: „Im Lehrplane für deutsche Gymnasien mit Schülern böhmischer Muttersprache“ zastran učenja nemškega jezika: „Anmerkung 1. Die Unterrichtssprache bei Durchführung des obigen Lehrplanes ist in allen 8 Klassen die deutsche, vorausgesetzt, dass die Schüler aus der Hauptschule eine solche Kenntniss der deutschen Sprache mitbringen, vermöge welcher sie fähig sind, den Unterricht in vorherrschend deutscher Unterrichtssprache zu geniessen. In der 1. und 2. Klasse ist übrigens nach Bedarf mit der böhmischen nachzuhelfen“. — „Anmerkung 2. In allen Klassen hat der Lehrer bei vorkommenden Anlässen, namentlich bei der Lektüre auf das Eigenthümliche der böhmischen und deutschen Sprache in syntaktischer Beziehung aufmerksam zu machen, Slavismen durch Angabe der richtigen deutschen Ausdrucksweise zu corrigiren“. Sapienti satis!

Iz Ljubljane. V saboto zvečer se je začela po štacunah in hišah pervikrat plinova ali gazna osvečava; po ulicah pa še ne. Ljudje obstajajo pri štacunah in gledajo novo, prav svetlo, res lepo luč. „Veš, kako si ti luči pravi?“ je prašal fant fanta na velikem tergu. „Kaj bom vedil, še je nikoli nisem vidil?“ mu odgovori. „Oče so mi rekli — ga podučuje tovarš — da je to „kozja luč“ — ali „Gas-Beleuchtung“. Al ni se čuditi tej smešni prestavi, ker prosti Nemeec in prosti Slovenec ne vesta, kaj je gas; unemu je „Geis“ „Gas“, ta pa v njegovem smislu prestavlja. Al naj je že gazna luč ali kozja luč, lepa luč je, kolikor sedaj vidi, in nadjamo se, da se bo svečava tudi po ulicah prav svetla. Celó brez nesreče pa nek začetek te nove luči ni bil. V gosp. Z. hiši v Gradišu je skozi počeno cev v veži hlapel smerdljivi dušivni gaz po hiši in bolehalo je v sredo in čertek veliko oseb po hiši, vertoglavni so bili in bljuvali, pa se spet kmali ozdravili razun enega, ki je zlo nevarno za omotico zbolel, in nekega starega oficirja, ki je za mertudom smert storil. Ne more se ravno reči, ali bi se mu ne bila smert tudi brez tega naključila, in tudi ni ravno s žebljem pribito, da bi čudno bolehanje vseh drugih ne bilo izviralo iz kaj družega, vendar gotovo je, in po drugotnih skušnjah poterjeno, da je treba varno ravnati z dušivnimi gazi, saj še naša navadna žerjavica ni brez nevarnosti, ako izhlapi v zapertem hramu preveč zadušljivega gaza.

— Današnji „Oglasnik“ oznanuje družbenikom kmetijske družbe veliki zbor v prihodnjo sredo (20. dan t. m.). Želeti je, da tudi iz dežele bi prišlo veliko gospodov, ker bojo nekatere važne reči prišle v posvet, med katerimi utegne zlo važno biti prevdarjanje: ali je dobro, da se smejo zemljiša brez vsakega prideržka celó na drobne kose razprodajati ali ne? Tudi bojo pričujoči družbeniki za poskušnjo obdarovani z dvema semenovama, ki pri nas še niste znane, namreč z moharjem, izverstno živinsko klajo, in francozko belo pšenico, v kateri je bilo v 43. listu govorjenje in ktero nam je naš visokočastiti družbenik gosp. Čolnik iz Štajarskega poslal.

— Te dni se je v prijateljicah slovenskih „Tagesposti“

in „Preši“ brala neka novica, za katero mi tukaj še nič vedili nismo; saj omenjenega „povabila“ še nismo prejeli in tudi nobeden naših prijatlov ne. Zato utegne zanimiva biti našim bravcom. Ljubeznjive prismođe, pravite, da ima v Bledu prihodnjo jesen velik slovansk shod biti in „da se izdajajo že povabila za ta kongres“, ter norčaje pristavljate, da utegne tudi Luka Vukalović in črnogorski knez Nikola I. v Bled priti. Vidi se iz te novice, da mož, ki je jo pisal, je ni zajel iz pravega vira, sicer bi bil mogel vediti, da vojskovodja Vukalovića in kneza Nikolaja ni treba Slovencom že celo leto pred vabiti; le 3 dni pred se jima telegrafira in v tem hipu pritečeta obá sem, ker Slovenci so že tako mogočni, da se ne tresejo samo Nemcom hlače, ampak tudi turškemu sultanu; kaj nek bi črnogorski knez in Luka Vukotinović ne ubogala berž berž na bratovsko komando Slovincov?

— Gosp. dr. Toman se je v nedeljo ponoči podal na Dunaj v državni zbor, ker je njegov dopust iztekel.

— Kakor slišimo, se bo čitavnica odperla konec tega tedna, prva „beseda“ pa nek bo 24. dne t. m.

— Pet pól Riharjevih pesem za šmarnice (namreč 14. 15. 16. 17. 18.) je ravno na svetlo prišlo in se dobivajo z 2 polama iz pomnoženih pesem Potočnikovih bukvic.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Na Ogerskem je nastopila nova dōba; začasno so nehale vse ustavne oblasti in na njih mesto je postavila vlada svojo opravnijo (administracijo). „Wien. Zeitg.“ razglasuje lastnoročne pisma Njih Veličanstva na ogerskega kancelara grofa Forgacha, na generala grofa Palfy-a, na ogersko namestništvo in na ogersko kurijo. S temi pismi je ustavljeno (suspendirano) skupno delovanje namestniškega svetovavstva, in ob enem se razpuščajo vse do sedaj še ne razpuščene zastopništva županij (komitatov), okrajn in kr. mest. Grof Palfy je za deželnega poglavarja izvoljen, kteremu imajo pokorne biti vse oblasti. Vojaške sodnije imajo po vojaškem kazenskem zakoniku od leta 1855 soditi tudi hudodelstva po ljudeh, ki niso vojaki, dopernešene, in ki jih cesarjevo pismo na vojaškega ministra grofa Degenfeld-a na drobno določuje. Gori omenjeno lastnoročno pismo Njih Veličanstva na grofa Forgacha od 5. dne t. m., gledé na nepokorščino in upor dosedanjih županij, ki žuga celó podkopati javni red, dokazuje vladarsko dolžnost in terdno voljo, temu početju se krepko zoperstaviti in po ustanovljenem redu iznova učeverstiti dolžno pokorščino in veljavo vladno. „Kakor pa me je terdna volja — se glasi cesarjevo pismo na koncu — v moji kraljevini ogerski po žalostnem početju podkopani javni red z ukazanimi začasnimi naredbami pred ko bo mogoče sopet uterditi, da se na ustavni poti dosihmal še ne rešene zadeve kmali rešijo, ravno tako ob enem rečem, da me je nepremenljiva volja, moji kraljevini ogerski s diplomom od 20. oktobra izrečene privoljenja zastran povratka ustave, njenih pravic in slobosčin, njenega deželnega zbora in municipalnih uredb tudi vprihodnje brez okrajšanja zvesto vzderžati.“

5. dné t. m. je novi deželni poglavar ogerski c. kr. podmaršal grof Moric Palfy, prisegel cesarju. Moric Palfy je bil pred letom 1848 konjiški stotnik (rittmeister), potem se je tej službi odpovedal in bil veliki župan požunski. Ko so se ogerske homatije takrat začele, je stopil spet v vojaško službo in kot adjutant Windišgrätzov se je udeležil vojske proti Ogorski. Pri novi organizaciji leta 1850 je pridno pomagal ter žandarmerijo na Ogorskem ustanovil. Kakih 45 let star mož je krepkega značaja. Njemu na strani stoji c. kr. dvorni svetovavec Štefan žl. Priviczor, v vsem političnem opravilstvu izveden uradnik. „Wanderer“ pravi, da, kakor zdaj reči stojé, bi si ne bila vlada mogla bolj pripravnega moža izvoliti za izpeljavo novih naredb, ako se ne bojo s preveliko ostromostjo doverševale.